

Ebelik Alanında İnovasyon Yaklaşımları

Innovation Approaches in Field Area Midwifery

Esra BAŞKURT*
Nuran AYDIN ATEŞ**

ÖZET

Evrensel Türkiye’de ebelik alanında sınırlı inovatif çalışma bulunmaktadır ve ebelikte inovatif uygulamaların gelişmeye gereksinimi vardır. Bu çalışma ebelik alanında inovasyon farkındalığı yaratmak, inovasyon faaliyetlerinin artırılması ve güçlendirilmesi amacıyla ele alınmıştır. Ebelikte inovasyon konusunda farkındalık oluşturulması yenilikçi uygulamaları arttıracaktır. İnovasyon kavramı farklı ve yeni fikirler geliştirmek ve bu fikirler doğrultusunda ürün veya hizmetler ortaya koymaktır. Kültürel özelliklerden, yeni bilgilere olan açıklık, risk alma eğilimi, geçmişteki deneyimler ve eğitime verilen değerler inovasyonu olumlu yönden etkileyen faktörler arasında gösterilebilir. Dolayısıyla yenilik ve değişime açık olan bir kültürde inovasyon kavramı güç kazanmaktadır. Yenilikçi yaklaşımlar ve alternatif uygulamalar, ebelik öğrenci profilindeki beklentilerin değişmesi, bilimsel bilginin uygulamaya yansıtılması ebelik eğitiminde inovasyon gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Yenilikçi düşünce ve yenilikçi projeler kapsamında sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, hastane de kalış sürelerinin azalması, hasta bakım yönetimini daha iyi yapmak amacıyla sağlık alanında inovasyon önemlidir. Ebelik mesleğinin ilerlemesi için ebelik eğitiminde inovasyon büyük bir yere sahiptir. Ebelerin, güncel gelişmeleri takip etme, inovasyon faaliyetlerini destekleme ve görünür kılma, eğitim kalitesini güçlendirme amaçlarıyla ebeage derneği kurulmuştur. Ebelik alanında inovasyon faaliyetlerini arttırmak amacıyla kongre, sempozyum ve kurslar düzenlenmektedir. Ebelik alanında inovasyon profilini artırıcı yönde faaliyetlerin gözden geçirilmesi ve eğitim, seminer programlarının artırılması gerekmektedir. Yapılan eğitim programlarında inovatif uygulamalara daha fazla yer verilmeli, eğitim kurumları ve mesleki örgütlerin iş birliği ile kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlayacak yayınları takip etmeleri, bilimsel kurslara katılmaları için teşvik edilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, ebelik, eğitim

ABSTRACT

There is limited innovative work in the field of midwifery in Turkey, and has development needs of innovative practices in midwifery. This study has been handled to create innovation awareness in midwifery, increase and strengthening innovation activities. Raising awareness on midwifery innovation will increase innovative practices. The concept of innovation is to develop different and new ideas and to produce products or services in line with these ideas. Therefore, in a culture that is open to innovation and change, the concept of innovation is gaining strength. Innovative approaches and alternative practices, changing expectations in the midwifery student profile, and reflecting scientific knowledge to practice have revealed the need for innovation in midwifery education. Innovation is important in the field of health to improve health within the scope of innovative ideas and innovative projects, to prevent diseases, to decrease hospital stay, and to make patient care management better. The ebeage association was established to follow the midwives current developments, supporting and making the innovation activities visible and strengthening the quality of education. It organizes congresses, symposiums, and courses to increase innovation activities in midwifery. In the midwifery field, it is necessary to review activities that increase innovation profile and to increase training and seminar programs. Innovative practices should be given more place in the training programs, educational institutions and professional organizations should be encouraged to follow publications that will ensure their personal and professional development, and to participate in scientific courses.

Key Words: Innovation, midwifery, education

Sorumlu Yazar:

Adı Soyadı: Esra BAŞKURT

Adres: İstanbul Medipol Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

e-mail: e.baskurt34@gmail.com

* Öğrenci, İstanbul Medipol Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

GİRİŞ

İnovasyon son yıllarda büyük öneme sahip bir kavramdır. Özellikle gelişen bilgi ve teknoloji karşısında ortaya çıkan uyum sağlama gereksinimi hem insanları hem de toplumu değiştirmeye ve yenileşmeye zorlamaktadır. ⁽¹⁾ Bir olguya farklı bakış açısı yaratarak yenilik yaratma ve yenilikçi düşünceye uyum sağlamadır. Yenilikçi düşünce ve yenilikçi projeler kapsamında sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, hastane de kalış sürelerinin azalması, hasta bakım yönetimini daha iyi yapmak amacıyla sağlık alanında inovasyon önemlidir. ⁽²⁾ Her geçen gün gelişen teknoloji ile ebelik alanında da anne-bebek sağlığını güçlendirmek, alternatif uygulamalar, gebe bakım uygulamaları ve eğitimlerinin inovasyonla güçlenmesi sağlanmalıdır. Ebeağderneğinin amaçları kapsamında ebelerin, güncel gelişmeleri takip etme, inovasyonu destekleme ve görünür kılma, eğitim kalitesini güçlendirme faaliyetleri yer almaktadır. Ebelik alanında inovasyon faaliyetlerini arttırmak amacıyla kongre, sempozyum ve kurslar düzenlenmektedir. Ebelik alanında az sayıda araştırma, yayın sayısı ve inovatif çalışma bulunmaktadır. ⁽³⁾ Ebelik hizmetlerinin kalitesini güvence altına almayı hedefleyen ebeağderneği çalışmaları arttırılmalı ve farkındalık kazandırılmalıdır. ⁽⁴⁾ Bu doğrultuda bir ebe deneyimlere açık, meraklı, yaratıcı, inovatif düşünen ve inovatif yaklaşıma uyum sağlayan bir meslek üyesi olmak durumundadır. Ebelik mesleğinin gelişmesi için kanıt dayalı bilgi içeriğinin olması ve bu bilgilerin sahaya yansıtılması gerekmektedir. ⁽⁵⁾

Sürekli olarak kendini yenileyen dünyada yeniliğe uyum sağlama ve mesleki yaşamı devam ettirebilmek, gelişimini sağlamak için, çalışanların ve öğrencilerin kendilerini devamlı olarak yeniliğe hazır hale getirmeleri ve inovatif yaklaşım içinde bulunmaları gerekmektedir. ⁽⁴⁾ Toplumda meydana gelen bu uyum gereksinimi eğitim kurumlarında inovasyon kültürünün oluşturulması açısından önem taşımaktadır. İnovasyon kültürü oluşturmak inovasyon çalışmalarının gelişmesine ve

sürdürülmesine destek sağlayacaktır. Ebelikte inovasyon kültürü oluşturmak, inovasyon faaliyetlerinin nasıl yapılacağı konusunda, neye odaklanması gerektiği konusunda ve en önemlisi inovasyona destek verilmesi gerektiği konusunda fikir oluşturduğu için önemlidir.

Her bireyin farklı özelliklere sahip olması ile beraber yeniliklere uyum sağlama düzeyleri de farklı olabilmektedir. Bu ayrışmalar sebebiyle deneyimlere açık, meraklı, eleştirel düşünme becerisine sahip, risk alma eğilimi olan bireylerin daha inovatif olmaları göze çarpmaktadır. Yenilikçi olma ve yeniliğe uyum sağlama hatta yeniliğe katkı sağlayacak bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Yenilikçi düzeyleri düşük öğrencilerin bilgiye ulaşabilme, bilgiyi kullanabilme, yaratıcı düşünebilme, yeniliklere uyum sağlayabilme kabiliyetleri düşüktür. ⁽⁴⁾ Ebelerin inovatif düşünebilmesi için eğitim programları düzenlenerek gerekirse ebelik bölümüne inovasyon dersi konulmalı ve de saha araştırmaları yapan ebelerin desteklenerek yaratıcılık düzeyleri arttırılmalıdır. ⁽⁴⁾ Böylelikle ebelerin ve öğrencilerin yenilikçilik özelliklerinin gelişmesi ve farkındalığının artması beklenmektedir.

Eğitimde müfredat çalışmalarına inovasyon eklenmeli, eğitimdeki yenilikler çağın gereklerine uygun bir şekilde geliştirilmedi. ^(6,7) Ebelik eğitiminde inovatif düşünme becerileri, eleştirel düşünme ve araştırma yapabilme becerilerini destekleyen eğitim tekniklerine yer vermeleri sonucuna varılmaktadır. Sağlık sektöründe inovasyonun gelişim göstermesi ve desteklenmesi daha iyi bir bakım sunabilmek açısından önemlidir. Sağlık da inovasyonun gelişmesi ile inovasyon konusundaki bu gelişmelerin maddi yönden ülke ekonomisine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Geleceğe yapılmış büyük bir yatırım olan inovasyon kavramı, topluma kazandırılmalıdır. Ebelik mesleği varlığını sürdürebilmek, daha kapsamlı ve kaliteli bakım sunabilmek ve aynı zamanda ülke ekonomisini kalkındır-

mak açısından kendini yenilemek, yeni yaklaşımlarda bulunmak durumundadır.

Türkiye’de ebelik alanında sınırlı inovatif çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma ebelik alanında inovasyon farkındalığı yaratmak, inovasyon faaliyetlerinin artırılması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca ebelikte, inovatif çalışmaların iyileştirilmesi için önerilerde bulunulması hedeflenmiştir. Ebelikte inovasyon konusunda farkındalık oluşturulması yenilikçi uygulamaları arttıracaktır.

İnovasyon Kavramı

Türk dil kurumu inovasyonu yenileşim olarak tanımlamıştır. İnovasyon kavramı farklı ve yeni fikirler geliştirmek ve bu fikirler doğrultusunda ürün veya hizmetler ortaya koymaktır. ⁽¹⁾ İnnovare kelimesi Latince den gelmekte olup, yenilik yapmak anlamının karşılığıdır. ⁽⁸⁾ İnovasyon, yeni olarak düşünülen bir fikrin ilk defa uygulanmasıdır. Bilgiden yararlanarak yaratıcılık yapmak olan inovasyon kavramının aslında en geniş tanımı bilim ve teknolojiyi hem toplumsal hem ekonomik yönden yararlı hale getirmeyi anlatmaktadır. ⁽⁹⁾ İnovasyonun, girişimcilik, teknoloji, araştırma, yaratıcılık gibi bir çok kavramla ilişkisi bulunmaktadır. ⁽¹⁾ Pek çok ülkede milli bir felsefe olarak belirlenen inovasyon kavramı gelişen bilgi ve teknoloji ile daha fazla alanda karşımıza çıkmaktadır. Dünyada hızla artan gelişim ile sıradanlıktan uzak, artı bir değer sunan ve değişim yaratan özellikleriyle ön plana çıkan yeni ürün ve fikirler ilgi duyulmaktadır. Buda inovasyon kavramının bir rekabetin ana unsurlarından biri olduğunu karşımıza çıkartmaktadır. Artan rekabet ile inovasyon kavramına verilen önem günden güne artmaktadır. Böyle bir ortamda bir kurumun ayakta kalabilmesi, bir ürün yapması ya da hizmetlerinde inovasyon yapmasıyla mümkündür. İnovasyon ülkeyi gelişime itici güç olarak, ekonomik, sağlık ve sosyal gelişiminde anahtar rol üstlenmektedir.

Örgüt kültürü topluma, inovasyon faaliyetlerinin nasıl yapılacağı konusunda, neye odaklanması gerektiği konusunda ve en önemlisi inovasyona destek verilmesi gerektiği konusunda yetenek kazandırır. ⁽¹⁰⁾ Örgüt kültüründe gruptaki farklı düşünceler ile yaratıcılık farklı bir boyut kazanmaktadır. Örgüt kültüründe, bireylerin motivasyon ve destek ortamları arttırıldığı taktirde daha verimli inovatif yaklaşımlarda bulunmaktadırlar. ⁽⁴⁾ Bu nedenle eğitim kurumları inovasyon sürecine uygun bir şekilde gelişme göstermelidir.

Sağlıkta inovasyon kavramı yaşamsal bir öneme sahiptir. Sağlıkın geliştirilmesi ve bakım hizmetlerinde yenilik yaratmak sağlık mesleklerinin inovasyon yapmasıyla mümkündür. İnovasyonun getirdiği yenilik, bakım hizmetlerine katkı sağlayarak hem topluma hem de ülke ekonomisine yarar sağlamaktadır. ⁽²⁾ Bu bağlamda inovasyon sadece yeni bir şeyler yapmak değil aynı zamanda ülke için ekonomik değer oluşturabilecek inovasyon yapılmasıdır. İnovasyon stratejisi, ülke ekonomisinin gelişmesinde ve bakım hizmetlerinin gelişmesinde ve rekabeti arttırmasında büyük bir yere sahiptir. ^(1,8) Geleceğe yapılmış büyük bir yatırım olan inovasyon kavramı, topluma kazandırılmalıdır. ⁽⁵⁾ Topluma inovasyonu kazandırmanın en iyi yolu eğitimidir. Artan gereksinimlere, gelişen teknolojiye yanıt verme görevi eğitim kurumlarının daha kapsamlı ve yenilikçi uygulamalar geliştirmeleriyle mümkündür. İnovasyonun oluşması için araştırmacı, girişimci, yeni fikirlerin yayılmasına fırsat tanıyan, inovatif yaklaşımı benimsemiş bir ortam ve inovasyona destek olan mekanizmalar gerekmektedir. Değişimi başlatan inovasyonun ebelik bakımında yer alması ebelik mesleğinin değer kazanmasına ve gelişmesine katkı sağlayacaktır. ^(1,11,12) Yaratıcı düşünme becerisi, yeni bir ürün veya fikrin ortaya konulmasıyken, ebelik alanında gerçekleştirilecek olan yenilikler ancak yeterli bilgi birikimi ile mümkün olmaktadır. ⁽¹³⁾

Sağlık Hizmetlerinde İnovasyon

Yenilikçi düşünce ve yenilikçi projeler kapsamında sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, hastane de kalış sürelerinin azalması, hasta bakım yönetimini daha iyi yapmak amacıyla önemlidir. ⁽²⁾ Tarih boyunca sağlıkla ilgili birçok yenilikçi başlangıçlar yapılmış ve geliştirilmiştir. 1890 yılında hasta bakım alanında Nightingale'in öncü istatistiksel çalışması önemli bir inovasyon örneğidir. ⁽²⁾ Sağlık alanında bakım hizmetlerini geliştirme ve bakımın önemini vurgulayan yeniliklerle doğum yapan kadınların hayatları kurtarılmıştır. ⁽²⁾ Amerikalı bir hemşire tarafından geliştirilen kanguru anne bakımı fikri gelişmekte olan ülkelerde neonatal mortaliteyi azalttığı araştırmalarla gözlemlenmiştir. ⁽²⁾ Ayrıca kanguru anne bakımı inovasyonu kolaylıkla elde edilebilir, kolaylıkla kullanılabilir, ekonomik ve güvenli bir yöntem olması toplum ve ülke yararına geliştirilen bir inovasyon örneğidir. İnovasyon sağlık sektöründe toplumsal refah, sağlıklı yaşam ve ülke ekonomisine getirdiği yeniliklerle yaşamsal bir öneme sahiptir. ⁽³⁾

Toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesi için inovasyonun geliştirilmesi ve desteklenmesi önem taşır. ⁽¹⁴⁾ Hükümetlerin sağlık sistemini geliştirmek ve halkın sağlığını iyileştirmek için politika oluşturmaları, inovatif süreçleri desteklemesi gerekmektedir. İnovasyonun gelişmesi ve ilerlemesine katkı sağlamak amacıyla yenilikçi girişimleri destekleyen, ödüllendiren kurum kültürünün oluşması gerekmektedir. ⁽²⁾

Ebelikte İnovasyonu Aktifleştirme

İçinde bulunduğumuz toplumun kültürü inovasyon faaliyetlerini etkilemektedir. Yapılan çalışmalar doğrultusunda, kültürün bir toplumun inovasyon oluşum ve gelişim sürecini derinden etkilediği sonucu elde edilmiştir. ⁽¹⁰⁾ Toplumda inovasyona verilen değer kültürle şekillenir. İnovasyonla kültürün ilişkisini inceleyen bir çalışmada, eğitime verilen değer, risk alma eğilimi, eleştirel düşünme becerisi, yaşanan deneyimler gibi

kültürel özelliklerin inovasyona olumlu etki sağladığı bilgisine ulaşılmıştır. ⁽¹⁰⁾ Örgüt kültürü inovasyon faaliyetlerinin merkezinde yer almaktadır. Örgüt kültürü topluma, inovasyon faaliyetlerinin nasıl yapılacağı konusunda, neye odaklanılması gerektiği konusunda ve en önemlisi inovasyona destek verilmesi gerektiği konusunda yetenek kazandırır. ^(3,10) Ebelikte inovasyon kültürü oluşturmak bu bağlamda önemlidir. Örgüt kültürü, ebelik öğrencilerinin inovatif yaklaşımlarda bulunmasını bekleyerek ve inovatif yaklaşımlara uyum sağlayarak motive eder ve ödüllendirir. Örgüt kültürü içinde bulunduğu bireylere inovatif davranış göstermelerini bekleyerek ve davranışlarını destekleyerek motive eder, ödüllendirir. ⁽¹⁰⁾ Bu bağlamda ebelerin örgüt kültürünü yansıtması, desteklenmesi açısından kurum veya derneklere önemli bir rol düşmektedir.

İnovasyon kabiliyetinin başlangıç noktası eğitim olup ancak öğrencilere yenilikçilik ruhunun verilmesiyle mümkün olabilir. ⁽¹²⁾ Ebelik eğitiminde inovasyonun amacı, daha kaliteli bilgiye ulaşmak, güncel bilgileri yakalayan, araştırmacı ve yaratıcı düşünme becerisi kazandırmaktır. Sağlık alanında eğitim yapan ve sağlık personeli yetiştirmeyi amaçlayan okullardaki ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ve öğrenme stillerine yönelik yapılan araştırmalar sınırlıdır. ⁽¹⁵⁾ Bu doğrultuda ebelik öğrencilerine yönelik eğitimde; ebelik öğrencilerine, inovatif düşünce becerilerini geliştirecek ve sosyal etkinlikler için fırsat yaratılmasını sağlayacak eğitim programları düzenlenmesi önerilebilir. ⁽¹⁵⁾ Eğitim sistemlerinin etkili olması için, klasik, ezberci eğitim yerine çağdaş eğitim ilkelerine uyumlu yaratıcı, özgür, yenilikçi ilkelerine göre düzenlenmesi gerekir. Çünkü eğitimde inovasyon günceli yakalayan, araştırmacı, doğru bilgiye ulaşarak yorum yapabilen, eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek, farklı bakış açlarına sahip bireyler yetiştirerek, eğitim sürecini etkili hale getirmektedir. ⁽⁵⁾ Başarılı inovasyon sağlamak için insan yaratıcılık, bilgi, yetenek unsurlarından eğitim ile beslenmelidir. ^(16,17) Yapılan araştırmalarda eğitim düzeyi

artıkça araştırma süreçlerine aktif olarak katılma, yeniliğe uyum sağlama, yenilikçi yaklaşımlar da bulunma süreçlerine daha fazla katılım gösterdikleri değerlendirilmesi yapılmıştır. ⁽³⁾ Ebelikte inovasyonun aktifleştirilmesinin temel basamakları, inovasyon konusunda farkındalık yaratmak, fırsat vermek, motivasyonu sağlamak, destek ve güven vermektir. Bu anahtar kelimeler ebelikte inovasyon sürecine katılımları arttıracak ve kaliteli sağlık bakım sisteminin gelişmesinin aynı zamanda ebelik mesleğinin gelişmesini sağlayacaktır.

Ebelik alanında inovasyonun aktifleştirilmesi için çalışmaların artırılması gerekmektedir. Ebearge Derneği, Türk Ebeler Derneği ebelik alanının gelişmesi, desteklenmesi amacıyla kurulmuştur. Ebelik alanında inovasyon faaliyetlerini aktifleştirmek ve yaymak amacıyla kongreler, sempozyumlar, kurslar, paneller düzenlenmektedir. ⁽¹⁸⁾ Bu çalışmaların artırılması ve görünür kılınması önemlidir. Örneklendirecek olursak, Zeynep Kamil Hastanesi'nin 2012 yılından beri yürütmekte olduğu Hemşirelikte İnovasyon çalışmaları ile patentleri alınan inovatif ürünleri İstanbul Endüstrisi Kümelenmesi Expomed Eurasia 2018 de patentli ürünlerin hayata geçirilmesinde destek olabilecek medikal firmalar tarafından ilgi görmüştür. ^(19,20) Zeynep Kamil Hastanesi belgesi inovatif hemşirelik ürünlerine birkaç örnek verecek olursak; uterus masaj kemeri, nefes öğretici yatak gibi patentli ürünler bulunmaktadır. ⁽¹⁹⁾

Ebelikte İnovasyonun Yeri ve Önemi

Türkiye'de ebelik alanında sınırlı inovatif çalışma bulunmaktadır ve ebelikte inovatif çalışmaların gelişmeye gereksinimi vardır. Profesyonel bir meslek olan ebeliğe inovasyonun yansıtılmasıyla ebelik eğitimi ve ebelik mesleği günümüzden bugüne birazda olsa gelişim göstermektedir. İnovasyonun ebelik eğitimine yansıtılmasıyla ebelik alanında gelişimler sağlanmıştır. Günümüzde inovasyonun önemi ve farkındalığının artırılması inovatif gelişmelerin artmasına olanak sağlayacaktır. ^(8,21) İnovatif gelişmelere bağlı olarak öğrenciler ve ebeler kendilerini yenileme ve yeniliğe uyum sağ-

lama gereksinimlerini ortaya çıkarmıştır. Her geçen gün gelişen teknoloji, gebenin izlemi ve bakımındaki gelişmeler, alternatif uygulamalar, doğumda inovatif yaklaşımlar ve kanıta dayalı bilginin uygulamaya yansıtılması ebelik eğitimindeki inovasyonun önemini arttırmaktadır. Ebelik eğitiminde inovatif düşünme becerileri, eleştirel düşünme ve araştırma yapabilme becerilerini destekleyen eğitim tekniklerine yer vermeleri önemlidir. ⁽³⁾

Anne ve fetüs sağlığının korunmasında ve desteklenmesinde, sağlıklı bir gebelik geçirmek için riskleri kontrol altına almak, yenidoğan sağlığını korumak gibi önemli rolleri olan ebelerin yenilik ve gelişmeleri takip etmek ve devamlı olarak kendilerini yenilemeleri, inovatif yaklaşımları benimsemeleri gerekmektedir. Ebelerin sağlık alanında yenilik üretmesi ve inovatif yaklaşımlara uyum sağlaması ebelik imajının olumlu yönde etkilenmesine, sağlık politikalarının oluşmasına ve ülke ekonomisine yarar sağlayacaktır. ⁽⁸⁾ Günümüzdeki bilgi akışındaki yoğunluk, gelişen teknoloji, sağlık bakım hizmetlerindeki taleplerin değişmesi ve toplumun beklentisinin artması ebelerin ve ebelik öğrencilerinin değişim ve yenilikleri zorunlu kılmaktadır. ⁽²¹⁾

Halk sağlığının yöneten ebelerin inovasyon rolünü sergileyebilmesi için yenilikçi düşünce yapısına sahip olmalıdır. ^(21,22) Bu bilinci ebelik eğitimi desteklemektedir. Fakat ülkemizde ebelik eğitimi müfredatı bulunmamaktadır. ^(13,22) İnovasyonun eğitimciler tarafından destekleyici olması gerekmektedir. Ebelik eğitiminde öğrencileri literatür okumalarına teşvik etmek, araştırma yapma konusunda bilgilendirmek, yabancı dil yetersizliğini gidererek eğitim alanındaki inovasyon kültürü için temel adımları oluşturmaktadır. ^(16,23) Aynı zamanda sahada çalışan ebelerde inovatif düşünce yapısı geliştirilmesi açısından desteklenmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelerin ve geleceğin ebe adayları olan öğrencilerin inovatif düşünme ve inovatif yaklaşımlara uyum sağ-

lamaları ile ebelikte inovasyonun yaygınlaştırılmasında önem sağlamaktadır. Ebelerin inovasyon faaliyetine dahil olmaları anne ve fetus sağlığının korunmasında ve desteklenmesinde, sağlıklı bir gebelik bakımına ve aynı zamanda sağlık bakım maliyetinin de azalması da rol oynayacaktır. Ebelik eğitiminde inovasyonun yer alması ebelik mesleğinin gelişimine katkı sağlayacaktır. Ebelik eğitiminde araştırma becerisi kazandırma, akreditasyon çalışmaları, bilgiyi kullanabilme becerisi kazandırma, eleştirel düşünme becerisi kazandırma gibi çalışmalar yapılmalıdır. Ebelere, güven ortamı sağlanmalı ve çalışmalarında desteklenmelidir. Dernek ve kuruluşların inovasyonu aktifleştirme faaliyetleri artırılmalı ve yayılmalıdır. İnovatif gelişmeler ile ebelik mesleği gelişme gösterecektir.

KAYNAKLAR

1. Dursun ÖO. İnovasyon üzerine kavramsal bir inceleme. *Int J Manag Adm.* 2017; 1(1): 12-17.
2. Şengül H. Sağlık hizmetleri sunumunda inovasyon. *Haseki Tıp Bul.* 2016; 54(4): 194-198.
3. Çankaya S, Kaynar BN, Çöker G, Alp M, Acar ED, Bayrambey Z, ve ark. Ebelerin araştırma yapma ve araştırma sonuçlarını bakımda kullanma ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Acibadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2018; 9(2): 177-184.
4. Vural Doğru B, Utli H. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin değerlendirilmesi Gümüşhane Üniv. *Sağlık Bilimleri Derg.* 2018; 7(3): 23-32.
5. Taş S. İnovasyon, eğitim ve küresel inovasyon endeksi. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Derg.* 2017; 1(1): 99-123.
6. Kurtuluş MF. Eğitimde inovasyon: Öğretmen ve öğrencilerin inovasyona bakışı ve yeterliliğinin sorgulanması [yüksek lisans tezi]. Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2012.
7. Öztemel E. Eğitimde yeni yönelimlerin değerlendirilmesi ve eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Derg.* 2018; 1(1): 25-30.
8. Özbey H, Başdaş Ö. Hemşirelikte inovasyon. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Derg.* 2018; 5(1): 1-7.
9. Anil Kumar V. *Social sciences. Econ Polit Wkly.* 2008; 43(33): 4.
10. Yiğit S. Kültür, örgüt kültürü ve inovasyon ilişkisi bağlamında "İnovasyon Kültürü" KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Derg. 2014; 16(27): 1-7.
11. Bodur G. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik (İnovasyon) düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki. *Sağlık Bilim ve Meslekleri Derg.* 2018; 5(2): 139-148.
12. Özkul T. Jump starting innovation in university education. *Yükseköğretim Derg.* 2012; 2(1): 20-27.
13. Yılmaz T, Karanisoğlu H. Türkiye'de ebelik eğitiminin güncel durumu. *Sağlık Bilim ve Meslekleri Derg.* 2016; 3(1): 73.
14. Memişoğlu D, Kalkan B. Sağlık hizmetlerinde yönetim, inovasyon ve Türkiye. *Suleyman Demirel Univ J Fac Econ Adm Sci Y.* 2016; 21(2): 645-665.
15. Karadağ M, Alparslan Ö, Pekin İşeri Ö. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve öğrenme stilleri. *Cukurova Med J.* 2018; 43(1): 13-21.
16. Altan S. In order to increase innovative organization in Turkey, the concept of innovation through training systems and solutions an overview. *Pressacademia.* 2018; 5(2): 124-139.
17. Asurakkody TA, Shin SY. Innovative behavior in nursing context: A Concept Analysis. *Asian Nurs Res (Korean Soc Nurs Sci).* 2018; 12(4): 237-244.
18. Ebelikte eğitim araştırma geliştirme derneği. Erişim: <http://ebearge.org.tr/> [Erişim Tarihi: 26.05.2020]
19. Zeynep Kamil Hastanesi. Patent ve faydalı model belgeli inovatif hemşirelik ürünleri listesi. Erişim: <https://docplayer.biz.tr/109736432-Zeynep-kamil-hastanesi-belgeli-patent-ve-faydalı-model-belgeli-inovatif-hemşirelik-urunleri-listesi.html> [Erişim Tarihi: 26.05.2020]
20. İnovatif hemşirelik derneği. Erişim: <https://inovatifhemşirelikderneği.com/> [Erişim Tarihi: 26.05.2020]
21. Doğan Merih Y, Alioğulları A, Yaşar Kocabay M, Gülşen Ç, Sezer A. Hemşirelikte inovasyon kültürü oluşturma; Bir başarı öyküsü. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni.* 2019; 50(3): 175-181.
22. Onur D, Zorlu T. Yaratıcılık kavramı ile ilişkili kuramsal yaklaşım. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Derg.* 2017; 1535-1552
23. Aydın Y, Adıgüzel A, Topal EA. Ebe ve hemşirelerin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarının belirlenmesi. *J hum Rhythm.* 2015; 1(4): 168-175.